

ΦΩΣ ΕΚ
ΤΩΝ ΕΝΔΩΝ

Ποιητής ΓΙΑΤΩΝΟΞ
ΠΑΡΑΚΟΥΛΗ

Ε.Υ.Δ. της Κ.Ε.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Φῶς ἐκ τῶν ἔνδον

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Φῶς ἐκ τῶν ἐνδον

ἦτοι

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ὑπὸ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ Ε. ΔΡΑΚΟΥΛΗ

«Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν . . . καὶ ἡ γῆ ἐρωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν.»

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1894

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγράφη ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα βοηθήσῃ τὸν ἀναγνώστην τὸν ποθοῦντα νὰ εὔρη δι' ἑαυτὸν καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀσφαλῆ τινὰ κανόνα βίου, πλήρη τινὰ τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ιδεῶδες τι ἀντάξιον ἐπιδιώξεως.

Εἶνε προῖον μακρᾶς μελέτης, ἐκτενοῦς παρατηρήσεως καὶ εἰδικῆς ἐμπνεύσεως ὀφειλομένης εἰς τὰ ἔργα καὶ εἰς τὸ πνεῦμα γυναικὸς περὶ ἧς ὁ κόσμος θᾶπτον ἢ βράδιον θ' ἀκούσῃ πολλά. Τὰ προκείμενα στοιχεῖα ἤντλησα ἰδίως ἐκ τῶν δύο αὐτῆς συγγραμάτων τοῦ μὲν * παραχθέντος τῆ συνεργείᾳ ὑπερφυοῦς ἀνδρός, τοῦ κ. Ε. Μαίτλανδ, τοῦ δὲ ** γραφέντος κατὰ τρόπον θαυμάσιον καὶ πρωτότυπον. Ἐν τῷ προλόγῳ ἐτέρου αὐτῆς βιβλίου *** ἡ Ἄννα Κίγκσφορδ περιγράφει

* The Perfect Way by Anna Kingsford and Edward Maitland. London 1890

** «Clothed with the Sun» Book of illuminations of Anna Kingsford 1889.

*** Dreams and Dream Stories.

πῶς «ἀνεκτίμητοι ἐμπνεύσεις ἐπιτευχθεῖσαι ἐν ὄνειροις, διελεύκανον αὐτῇ πολλὰ προβλήματα καὶ αἰνίγματα τοῦ βίου ἐπιχύσασαι ἐπ' αὐτῶν φῶς διεισδύσαν μέχρι τῶν βαθυτάτων πηγῶν αὐτῶν καὶ αἰτίων».

Δὲν εἶνε δεκαπενταετία ἀφ' ἧς οἱ ἐκλεκτότεροι φιλόσοφοι ἀνεγνώρισαν ἀνατέλλοντα εἰς τὸν ὄριζοντα ἡμῶν πνευματικὸν Ἕλιον οὐτινος τὸ φῶς βαθμηδὸν ἀπὸ των ὑψωμάτων ἐκτείνεται εἰς τὰς πεδιάδας καὶ μεταφέρει πανταχοῦ νέαν αἶγλην καὶ νέαν χαράν. Αἱ κορυφαὶ τῶν ὄρέων βλέπουσι πάντοτε τὸν Ἕλιον πρῶται ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ εἰς τὰς πεδινὰς πόλεις οἰκοῦντες πληροφοροῦνται περὶ τῆς ἀνατελλούσης ἡμέρας. Τὰ τρία προσημειωθέντα βιβλία εἶναι αἱ κορυφαὶ ἐφ' ὧν διέκρινα τὸν ἐγειρόμενον Φοῖβον, καὶ δίκην πρωῖνοῦ ἀλέκτορος τὸ ἀνά χειρας τεῦχος ἀξιοῖ νὰ ἐξαγγείλη εἰς τὸν κοιμώμενον πληθυσμὸν ὅτι εἶνε καιρὸς ἐξεγέρσεως.

Δὲν ἀξιῶ νὰ παράσχω ἴδιον σύστημα φιλοσοφίας, σχεδὸν δὲ οὔτε ἰδίας ἐμοῦ σκέψεις ἀπο-

τολμῶ ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας ἧς τὰ στοιχεῖα παρατίθημι ὧδε. Παρατηρήσας ἐγκαίρως τὰ σημεῖα τοῦ λυκαυγοῦς ἐπιθυμῶ ἀπλῶς νὰ χρησιμεύσω ἄτε μάρτυς αὐτόπτης τῆς νέας Ἡοῦς.

Ἀπὸ μιᾶς γενεᾶς ὁ κόσμος εἰσῆλθεν εἰς ἐποχὴν λίαν κρίσιμον. Ἐγκαταλείψας τὸν πρόσθεν κρατοῦντα τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι εὐρέθη ἐν δεινῇ ἀμηχανίᾳ περὶ τοῦ μέλλοντος. Πάντοτε σκοτεινὴ στιγμὴ προηγεῖται τῆς Ἡοῦς. Ἐν τῇ σκοτεινῇ στιγμῇ ταύτῃ οἱ ἄνθρωποι διηρέθησαν εἰς ἀέλπιδας καὶ εἰς εὐέλπιδας, καὶ οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐμάντευσαν. Πανταχόθεν συνέρρευσαν σημεῖα ἐπιστραγίζοντα τὰς προμαντεύσεις τῆς αἰσιοδοξίας. Σήμερον τὰ πράγματα τῆς ἀνθρωπότητος βλέπονται ὑπὸ διάφορον φῶς. Ἡ ἐπιστήμη διατυπώνει ὑποθέσεις ψυχολογικὰς πρὸς ἐξήγησιν φαινομένων ὧν τὴν σημαντικότητα καὶ τὴν βάσιν ἢ παρελθούσα γενεὰ ὑπερεώρα. Ἡ φιλοσοφία ἔπαυσε προσδοκῶσα ἀπὸ τῆς ὕλης τὸ ὑπέρτατον ἀγαθόν. Ἡ βιομηχανία δὲν ἀποδίδει πλέον τὴν πρὸ τριακονταετίας ἀποδιδομένην σημασίαν εἰς τὸ ἰδεῶδες

τοῦ κτᾶσθαι καὶ τοῦ συναγωνίζεσθαι· διέγραψε δ' ἐμφαντικῶς τὰ ὅρια τὰ διαχωρίζοντα τὸν πλοῦτον ἀπὸ τοῦ χρήματος. Τὰ γράμματα ἀσμενίζουσιν εἰς τὰ νοήματα τοῦ συμβολισμοῦ, ὀλιγώτερον ἤδη προσκολλώμενα εἰς τὴν ἀπλῆν φωτογραφίαν τῶν πραγμάτων. Πανταχοῦ ὁ νοήμων παρατηρητῆς διορᾷ αὐξουσαν βαθμιαίως δύναμιν τινὰ δι' ἧς οἱ ἄνθρωποι σήμερον ἐπιζητοῦσι μᾶλλον τὴν οὐσίαν, καὶ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ θέτουσι τὴν μορφήν. Τοῦτο ἀποτελεῖ αὐτόχρημα ἀναστροφὴν τῶν ὄρων καὶ ἀποκαλύπτεται ἀναπτυσσόμενον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ συστάσει νέον τι ὄργανον ἀντιλήψεως δυνάμει τοῦ ὁποίου διακρίνεται αὐστηρῶς τὸ εἶναι ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι. Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἢ ἀπὸ τινος ἀνατείλασα Φιλοσοφία εἶνε Φιλοσοφία τοῦ εἶναι κατ' ἀντιδιαστολήν τῆς παλαιότερας φιλοσοφίας τοῦ φαίνεσθαι. Ὁ σύγχρονος φιλόσοφος μελετᾷ τὸ φαινόμενον ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς τὸ νοούμενον.

Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἔστρεψε τὴν προσοχὴν πολλῶν καὶ εἰς μέρη ἅτινα πρὸ ὀλίγου ἦσαν παρημελη-

μένα ἄτε οὐδαμῶς φωτιζόμενα ἐφ' ὅσον αἱ παλαιότεραι τάσεις ἐκράτουν. Πρώτην φοράν ὁ νοῦς ἐνίων ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων ἀντελήφθη ὅτι ὑπάρχουσιν ἐκκλησιαστικά σύμβολα ἐφ' ὧν δὲν ἐβράδυνε νὰ στραφῆ ἰσχυρὸς ἠλεκτρικὸς λαμπτήρ ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἐρωτήματος : «Τί σημαίνουν ἄρα γε τὰ σύμβολα ἐκεῖνα ;» Μετὰ τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἐπηκολούθησε σειρά ἀπαντήσεων ἧτις ἤγαγε βαθμηδὸν εἰς τὸν γενικὸν κανόνα ὅτι πανταχοῦ δέον νὰ ἐπιζητῆται τὸ ἀλληγορούμενον καὶ νὰ λαμβάνωνται τὰ πάντα ὡς ἀλληγορία ἀληθειῶν ὄχι ἀπλῶς ἀφηρημένων ἀλλὰ καὶ πρακτικῶν. Τέτε ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος ἐνθυμήθη τὴν Ἐκκλησίαν ἧς ὁ συμβολισμὸς ὑπισχνεῖται ἄφθονον συγκομιδὴν ἀληθειῶν πολυτίμων. Ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ πολιτισμοῦ μας ὅλοέν ἀναγινώσκεται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱερογλυφία μετ' ἐνθέρμου διαφέροντος καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀπορρέουσιν ἐπιστημονικαὶ «ὑποθέσεις» προωρισμέναι ν' ἀναγραφῶσιν ὡς ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα ἢ νόμοι θεμελιώδεις. Οὐδέποτε τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς

Γραφῆς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀνεγνώσθησαν μετὰ πλείονος προσοχῆς ἢ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὀδηγουμένων ὑπὸ τῆς διαίσησεως καὶ δυναμένων ἐπομένως νὰ βλέπωσι θεμελιώδεις νόμους ἐκεῖ ἔπου ἡ θετικὴ ἐπιστήμη ἀναγνωρίζει μόνον ὑποθέσεις.

Ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν Ἀγγλία-χώραις ἅς ὀρθῶς θὰ ἐχαρακτήριζέ τις ὡς τὰ ὑψηλότερα ὄρη ἐφ' ὧν ὁ ἥλιος πρῶτον ἀνατέλλει—εὕρηνται ὑπεροδιαυγεῖς διάνοιαι ἀσχολούμεναι εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν θαυμασίων μεταφορῶν δι' ὧν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἔμεινε κεκαλυμμένον ἐπὶ τόσους αἰῶνας.

Ἡ ἀνθρωπότης σήμερον ἔτε δὲν διαιρεῖται πλέον ὑπὸ θρησκευτικῶν διακρίσεων, οὔτε ὑπὸ θρησκευτικῶν δεισιδαιμονιῶν οὔτε ὑπὸ προκαταλήψεως κατὰ τοῦ θρησκευτικοῦ ἐνστίκτου αὐτοῦ καθ' ἑαυτό, δεξιούται ἀνοικταῖς ἀγκάλαις τὰ θησαυροφυλάκια ταῦτα εἴτε προσφερόμενα ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἴτε ὑπὸ τοῦ Βουδισμού, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἰσλαμισμού διότι εἰς ὅλας τὰς κιβωτοὺς ταύτας ἔχει ὁ ἀνθρώπινος νοῦς τὴν κλεῖδα δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται

ἡ τιμαλφῆς οὐσία. Καὶ ἡ μὲν ἑρμηνεία τοῦ Βουδισμού παρήγαγε τὸ μέγα καὶ ἐπιβάλλον κίνημα ὅπερ ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεοσοφία ἐξηπλώθη ἐντὸς εἰκοσαετίας ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ ὅπερ ἐπίσης ὀφείλεται εἰς τὴν διαίσθησιν μιᾶς γυναικὸς, τῆς ρωσίδος Ἑλένης Βλαβάτσκη. Ἡ δὲ ἑρμηνεία τοῦ Χριστιανισμοῦ παραγαγοῦσα ἤδη σύστημα Φιλοσοφίας συμπληροῦν τὸ προειρημένον κίνημα ἀποτελεῖ τὴν πηγὴν ἐξ ἧς ἦντλησα τὰς προκειμένας σελίδας ὧν τὸ θέμα δύναται νὰ συνοψισθῆ εἰς τὰ ἐξῆς.

Ἄρμονία ἄρρενος καὶ θήλεος εἶνε πανταχοῦ ὁ μέγας νόμος τῆς φύσεως ἐπὶ παραγωγῇ τελειότητος. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως τὸ σύμπαν, εἶνε τετρακτὺς ἀποτελουμένη ἐκ σώματος, νοῦ, καρδίας καὶ πνεύματος. Ἡ τετρακτὺς αὕτη δὲν εὔρηται νῦν ἐν ἰσορροπία διότι τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος ἐρρίφθη εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ αὐτῆς, τοὔτέστι τὸ κατώτερον ἡμισυ—σῶμα καὶ νοῦν ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἄρρεν στοιχεῖον—ἦτοι τὴν ἐξωτέραν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ θῆλυ στοιχεῖον δηλαδὴ

τὸ δεύτερον ἢ ἀνώτερον ἡμισυ—καρδία καὶ πνεῦμα ἤτοι ἡ ἐνδοτέρα φύσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπετιμήθη μέχρι τοῦδε ἐν τῷ πολιτισμῷ, ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ ἐν τῷ ἀτόμῳ. Ἐν τῷ πολιτισμῷ ὑπηρετήθη πλειότερον ἢ Ἐπιστήμη ἢ ἡ Τέχνη. Ἐν ταῖς κοινωνίαις ὑπετιμήθη ἡ γυνή ἣτις ἐξέπεσε συμπαρασύρασα καὶ τὸν ἄνδρα. Ἐν τῷ ἀτόμῳ ὁ νοῦς ἔτυχε τῆς ὅλης προσοχῆς παραμεληθεισῶν τῶν ἀξιώσεων τῆς καρδίας. Ἴνα ἐπιτευχθῇ ἡ ἰσορροπία τῆς τετρακτύος καὶ παραχθῇ πλήρης ἀνθρωπισμὸς πρέπει νὰ ὑπηρετηθῇ καὶ μορφωθῇ ἡ καρδία ἣτις τῇ συλλειτουργίᾳ τοῦ νοῦ θ' ἀνοίξῃ τὸ στάδιον τοῦ πνεύματος—τὸν ἄπειρον καὶ ἐκλαμπρον κόσμον τοῦ πνεύματος ὅπερ προώριστα νὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸν νοῦν δουλείας.

Τρίτη γυνή ἡ ἀγγλὶς Μαρία Λ. -Η. εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν ἔχουσα τίτλον εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ τεύχους τούτου ἅτε αὐτοπροσώπως ὑποδείξασα, ἐνθαρρύνασα καὶ διευκολύνασα τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου δι' ὃ αἱ χεῖρες μου θά

ἦσαν λίαν ἀσθενεῖς ἄνευ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν χειρῶν αὐτῆς.

Ὅτι τρεῖς γυναῖκες δεσπόζουσαι ἐν τῷ στερεώματι τοῦ νεωτέρου πνεύματος κατέστησαν δυνατὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ παρόντος ἔργου εἶνε γεγονὸς ἀπὸ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ὁποίου διατίθεται νὰ προσδοκῶ τὰ βέλτιστα ἰδίως ἀπὸ τῶν ἀναγνωστριῶν μου. Ἡ ἐποχὴ μας παρασκευάζει διὰ τὴν γυναῖκα τῶν μελλουσῶν κοινωνιῶν τὸν θρόνον ὅστις ἀνήκει αὐτῇ καὶ ὃν αἱ παλαιότεραι κοινωνίαι τῇ ἤρνήθησαν. Ἡ Γυνὴ εἶνε ἡ κορωνὴ τῆς κοινωνίας ἀποτελοῦσα τὸ τιμιώτερον καὶ εὐγενέστερον τῶν δύο αὐτῆς συστατικῶν ἀκριβῶς ὡς ἡ ψυχὴ εἶνε τὸ πολυτιμώτερον μέρος τῆς ἀνθρωπίνης συστάσεως μέλλουσα, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἰωάννου τῆς Ἀποκαλύψεως, νὰ βασιλεύσῃ περιβεβλημένη τὸν Ἥλιον ὡς ἱμάτιον, φέρουσα στέμμα ἐκ δώδεκα ἀστέρων καὶ ὑποτάσσουσα ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς τὴν μορφήν τῆς βαρβαρότητος, τοῦ χυδαῖσμοῦ καὶ τῆς ὑλοφροσύνης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφ.

- α' ΔΙΑΙΣΘΗΣΙΣ
β' Η ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ
γ' Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ
δ' ΕΝΟΤΗΣ
ε' Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ
ς' Η ΘΕΙΑ ΟΥΣΙΑ
ζ' ΗΜΕΡΩΣΙΣ
η' ΑΣΤΡΟΣΦΑΙΡΑ ΚΑΙ ΟΥ-
ΡΑΝΟΣΦΑΙΡΑ
θ' Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝ
ι' ΑΛΛΗΛΕΥΛΑΒΕΙΑ
ιζ' Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΗΣ
ΑΓΑΠΗΣ
ιβ' ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑ-
ΓΕΝΝΗΣΙΣ
ιγ' ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΚΑΙ
ΜΝΙΜΗ
ιδ' ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΣ
ιε' ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ

Κεφ.

- ις' ΠΤΩΣΙΣ
ιζ' ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙ-
ΔΩΛΟΘΑΤΡΕΙΑ
ιη' ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΦΙΛΟ-
ΣΟΦΙΑ
κ' Η ΔΙΑΖΕΥΣΙΣ ΚΑΙ Η
ΣΥΖΕΥΣΙΣ
κα' Η ΠΛΑΣΤΙΓΕ
κβ' ΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ
κγ' Η ΝΥΜΦΗ
κδ' ΑΠΟΧΡΙΣΤΩΣΙΣ
κε' ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ
κς' Η ΘΕΟΤΗΣ
κζ' Η ΓΥΝΗ
κη' ΕΡΜΗΝΕΙΑ
κθ' Η ΘΥΓΑΤΗΡ ΤΟΥ ΒΑ-
ΣΙΛΕΩΣ
λ' Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ